

Bebekler Sürekli Öğreniyor!

Bebekleri çok severiz. O kadar masum ve sevimlidirler ki!.. Dünyadan habersiz gibi görünürler. Tek başlarına yemek yiyemezler, yürüyemezler. Özellikle yaşamlarının ilk yılında her türlü gereksinimlerini büyüklerinin yardımıyla karşılarlar. İlk bakışta bebeklerin yalnızca yemek yiyip uyudukları, gereksinimlerini haber vermek için de ağladıkları düşünülebilir. Oysa onlar, bir yandan da hızla öğrenmektedirler.

Hepimiz yaşamımıza bebek olarak başlarız. Zaman içinde giderek bağımsızlaşır ve kendi gereksinimlerimizi karşılamaya başlarız. Bunun nedeni, beynimizin ve bedenimizin sürekli bir gelişim içinde olmasıdır. Doğduğumuz andan başlayarak her ay, her gün, adım adım değişiriz. Çevrenizdeki bebekleri gözlemlediğinizde, nesne ve varlıkları sürekli olarak keşfetmeye çalıştıklarını fark etmişsinizdir. Öğrenmeye istekli, heyecan dolu bir ifadelere sahiptir yüzlerinde. Merak içinde çevreyi tanımaya, anlamaya çalışırlar. Eşyaları karıştırırlar, tutmaya çalışırlar ve ağızlarına götürürler. İşte bunlar, bebeklerin çevrelerinin farkında olduklarının ve olan biteni anlamaya, çözmeye çalıştıklarının göstergeleridir. Bebekler, duyu organları aracılığıyla öğrenirler. Beş duyu organımızdan biri olan ağız, yaşamlarının bu ilk döneminde bebeklerin dünyayı tanıma aracıdır. Bu nedenle, buldukları her şeyi ağızlarına götürürler, onların tadına bakarlardı, bu yolla varlıkları anlamaya çalışırlardı. Bebekler, çevreyi tanımak için yalnızca ağızlarını kullanmazlar; tüm duyu organlarıyla öğrenirler.

Bebeklerin nasıl öğrendiğini herkes çok merak eder. Araştırmacılar, bebeklerin nasıl öğrendiğini, beyin gelişimlerinin nasıl olduğunu anlamak için birçok araştırma yapıyorlar. Bir grup araştırmacıya göre bebekler hızla öğreniyor. Başka bir gruba göre ise bu öğrenme süreci zaman alıyor. Araştırmacılar bu konuda henüz fikir birliğine varmış değiller. Ancak beyin gelişimi üzerinde çalış-

şanlar, bebeklerin nesneleri sınıflandırma yollarının beyin gelişimlerine ilişkin ipucu verdiğini düşünüyorlar. Peki bebeklerle çalışan biliminsanları araştırmalarını nasıl yapıyorlar? Henüz konuşamayan bebeklerle araştırma yapmak pek kolay değil! Araştırmacıların zekice çözümler üretilip araştırmalarını çok iyi yapılandırılmaları gerekiyor. Bu, çok önemli! Çünkü bebeklerle yapılan araştırmalar iyi yapılandırılmazsa yanlış yorumlar ortaya çıkabilir.

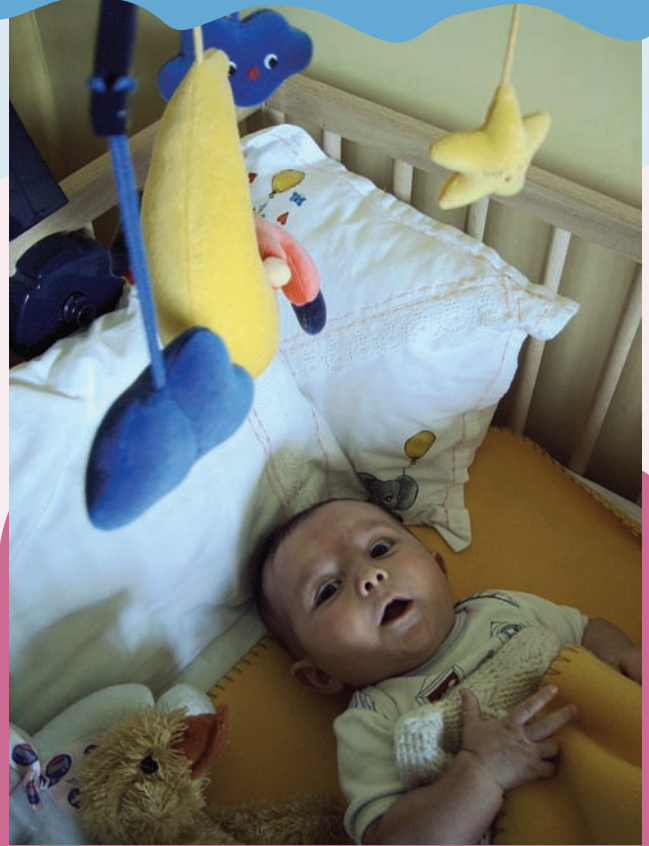
Bebeklerle yapılan araştırmaların iyi yapılandırılmasının önemini daha iyi açıklamak için şöyle bir örnek verebiliriz. Bir araştırmada 14 aylık bebeklerin önüne oyuncak arabalar, uçaklar, oyuncak inekler, atlar koyulmuş. Bebekler de araba ve uçakları bir gruba, atlar ve inekleri de diğer gruba ayırmışlar. Gruplandıklarını nasıl mı anlamışlar? Oyuncaklara sırayla dokunmalarından! Önce araçlara, sonra hayvanlara. Eğer üzerinde incelleme düşünülmezse bu verilere dayanarak bebeklerin nesneleri tanıdığı sonucu çıkarılabilir. Ancak bu, bebeklerin nesneleri tanıdıklarını göstermeye yetmez. Bakın neden... Araştırmanın sonraki aşamasında, oyuncakların bacaklarını ve tekerleklerini çıkarıp bebeklerin önüne koymuşlar. Bu durumda bebekler inek ve arabaları aynı gruba koymuşlar. Sonra ineklere tekerlek, arabalara da bacak takıp bebeklerin önüne koymuşlar. Bebekler bu kez de bacaklı arabalarla bacaklı hayvanları aynı gruba koymuşlar. İşte tüm bunlardan bebeklerin yalnızca nesnelerin parçalarına bakarak sınıflandırma yaptıkları sonucuna varmışlar.

Büyüklerden gördüğü davranışların bezerlerini yapan bebekler görmüşsünüzdür. Bu, bir öğrenme yaklaşımı! Bu yaklaşıma büyükler bile başvurmuyor mu? Kendimizden biliriz. Çok sevdiğimiz bir arkadaşımızın bazı davranışlarını benimser, sevdiğimiz kişilerin konuşma biçimlerini taklit ederiz. Taklit, büyüdüğümüzde bile yaşamımızın bir parçasıdır. İşte bebeklerin bir diğer öğrenme yöntemi de taklit etmek. Büyüklerinin hareketlerini dikkatle incelerler ve aynısını yaparlar.

Bebekler, yaşamı sürdürebilmek açısından çok önemli olan şeyleri daha çabuk öğrenirler. Ör-

Bebeklerin dünyayı tanıma yollarından biri ağızlarıdır.

Kendini güvende hisseden bebekler daha kolay öğrenirler.

Oyuncaklar, hem çok eğlenceli hem de öğreticidir. Bebekler de böyle düşünüyor olmalı ki oyuncaklarını pek ellerinden bırakmazlar. Bebekler dokunarak da öğrenirler.

Bebekler, sürekli gözlem yaparlar. Aynada kendilerini seyretmek de onların dünyayı keşif yollarından biridir.

neğin, bir hayvanın tehlikeli olup olmadığını sezebilirler. Bir araştırmada, 5 - 9 ay arasındaki bebeklere örümcek resimleri gösterilmiş. Bebeklerin gerçek gibi duran örümcek fotoğraflarına daha uzun süre baktıkları gözlemlenmiş. Araştırmacılar, bunun bebeklerin korktuklarını gösteren bir işaret olduğunu düşünmüşler. 10 aylık olan bebeklere tüylü oyuncak tavşan ve oyuncak yılanlar ve örümcekler gösterilmiş. Bu sırada, araştırmacılar, tüylü oyuncaklardan korkuyorlarmış gibi davranmışlar. Bebeklerin hangisine korkarak baktığını düşünüyorsunuz? Şaşırtıcı bir sonuç! Araştırmacının yaptığını taklit etmemişler, yani, tüylü oyuncak tavşandan korkmamışlar. Yılan ve örümcekten korkmuşlar.

Bebekler, çevrelerindeki kişilerden duydukları sesleri çıkarmaya çalışırlar. Onbeş aylık bir bebek, basit soruları anlar: "Senin burnun nerede?" gibi. Bebekler, iki yaşını doldurduklarında 2 - 3 sözcüğü bir araya getirebilirler. "Benim oyuncuğım nerede?" "Süt istiyorum." gibi.

On aylık bir bebek, ilk sözcüklerini söylemeye hazırdır. Bebekler, bir konuşmaya başladılar mı da sözcükler peşi sıra gelir. Peki, bebekler ilk sözcüklerini nasıl öğrenirler dersiniz? 3 aylıktan çevreleriyle konuşmaya başlarlar, kendi dilleriyle. Önce, tek heceli şeyleri söylerler: "ba-ba-ba". 6 - 12 aylar arasındaki dönemde aile bireylerinin adlarını öğrenmeye başlarlar: elbette "anne, baba". Sonra, ilgilerini çeken nesnelerin adlarını söylerler. Fiziksel gereksinimleri doğrultusunda giderek daha çok sözcük öğrenirler. "Su", "mama" derler. Çevredeki sesleri dinlerler ve bunları taklit ederler. Dil gelişimi bu yolla başlar.

Bebekler, ağlamak, yemek yemek, uyumak ve çevrede gezinmekten çok daha fazlasını yapıyorlar! Çevrenizde bebekler varsa, onları gözlemlemenin tam sırası.! Bakalım neler dikkatinizi çekecek?

Hande Kaynak

Kaynaklar:
http://www.aplaceofourtown.org/question_detail.php?id=23
<http://www.sciencenewsforkids.org/articles/20060322/Feature1.asp>
http://www.livescience.com/humanbiology/060322_baby_words.html
http://www.cmu.edu/cmnews/030625/030625_cognition.html
<http://health.howstuffworks.com/understanding-cognitive-and-social-development-in-a-newborn-ga4.htm>